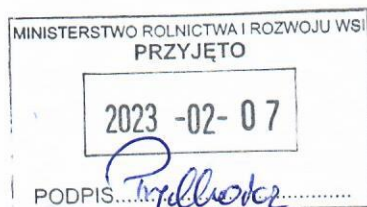

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail: krs@krs.com.pl, <http://www.krs.com.pl>
tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-45-00, tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, dnia 06.02.2023 r.

Szanowny Pan
Henryk KOWALCZYK
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Premierze!

Serdecznie dziękujemy za udział Pana Premiera w spotkaniu z środowiskiem mleczarskim w dniu 1 lutego br. w siedzibie Krajowego Związku Spółdzielni Mleczarskich Zw. Rew. w Warszawie, na którym poruszane były aktualne problemy i zagadnienia związane z sektorem mleczarskim. Obecnie kluczowymi zagadnieniami są: współpraca i budowanie wzajemnego zaufania na wiele lat pomiędzy spółdzielniami mleczarskimi a członkami - dostawcami surowca-rolnikami, wysokie ceny w sieciach handlowych dla produktów mlecznych mimo spadku cen surowca, uruchomienie wsparcia sektorowego w ramach Planu Strategicznego WPR 2023-2027 dla Polski na kluczowych rynkach rolnych – w tym na rynku mleka i przetworów mlecznych, uzyskiwanie przez spółdzielnie statusu uznanej organizacji producentów, spadek liczby gospodarstw, w których jest prowadzona hodowla bydła mlecznego, fundusze na modernizację gospodarstw rolnych, w tym wsparcie inwestycji w OZE, zwłaszcza uruchamiania biogazowni, ustawowe powołanie Komisji Trójstronnej (rolnicy, przetwórcy, handel) w celu dokonywania oceny rynkowej i podejmowania decyzji cenowych.

W odniesieniu do uzgodnień na w/w spotkaniu, przekazujemy Panu Premierowi poniżej informacje nt. **negatywnych skutków braku wsparcia sektorowego w ramach Planu Strategicznego WPR 2023-2027 dla Polski w kluczowych sektorach: mleka i przetworów mlecznych, wieprzowiny, zbóż, oleistych, wołowiny i cielęciny, drobiu – dla utrzymania dochodowej działalności rolniczej, tworzenia uznanych Organizacji Producentów i Zrzeszeń uznanych OP w Polsce, w tym uzyskiwania statusu uznanej OP przez działające spółdzielnie, a także rozwoju krajowego przetwórstwa rolno-spożywczego. Wnoskujemy jednocześnie o wpisanie wsparcia sektorowego do PS WPR dla tych sektorów.**

Przechodząc do podania w/w informacji, chcielibyśmy podziękować Panu Premierowi za zrobienie pierwszego kroku, celem ograniczenia w/w negatywnych skutków, poprzez **przyjęcie dwóch Rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2022 r.** dotyczących uznawania organizacji producentów i zatwierdzania jej planu biznesowego (...) na rynku mleka i przetworów mlecznych oraz uznawania organizacji producentów i zatwierdzania jej planu biznesowego (...) na rynkach rolnych (szeroko rozumianych, w tym zboża, rzepak, wieprzowina, wołowina i cielęcina, drób. Przyjęte Rozporządzenia wprowadzają nowe warunki w zakresie uznawania organizacji producentów (OP), zatwierdzania planu biznesowego OP – po istotnym ograniczeniu dotychczasowej nadmiernej biurokracji i szczegółowości danych. Zgłaszaliśmy rozwiązania w tym zakresie od kilku lat,

kierując stanowiska do poszczególnych Ministrów RiRW, a także do Premiera RP oraz w ramach prac Zespołu ds. rozwiązań dla rozwoju spółdzielczości powołanego w MRiRW. W ostatnim czasie problem ten został zgłoszony również w ramach prac Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny WPR 2023-2027 dla Polski. Poniżej postaramy się Panu Premierowi zaprezentować wagę zgłaszanego postulatu oraz podać uzasadnienie dla **potrzeby wdrożenia wsparcia sektorowego na kluczowych dla Polski rynkach rolnych.**

Plan Strategiczny dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 dla Polski oraz kolejne opracowywane dokumenty jak Wytyczne podstawowe dot. pomocy w ramach PS WPR **nie uwzględniają możliwości wsparcia** przewidzianego w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (...), **wskazanego w Art. 66-68 dotyczących wsparcia sektorowego m.in. na rynku mleka i przetworów mlecznych, wieprzowiny, zbóż, nasion roślin oleistych, wołowiny i cielęciny, drobiu.** Objęcie wsparciem sektorowym wyłącznie obowiązkowych sektorów tj. sektora pszczelarstwa oraz sektora owoców i warzyw - jest nieadekwatne do potrzeb polskiego rolnictwa i przetwórstwa oraz pozbawia pominięte sektory znaczących możliwości pomocy na ich rozwój. Pominięte sektory stanowią ok. 90% obrotów produktami rolnymi i przetwórstwa rolnego w Polsce. Pierwszymi ofiarami braku tego wsparcia będą spółdzielnie mleczarskie i producenci mleka, a także gpr trzody chlewnej, gpr bydła mięsnego, spółdzielnie skupujące zboża i rzepak, a w szczególności producenci rolni w/w produktów.

Wsparcie sektorowe jest kluczowym rodzajem wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej na lata 2023-2027 w zakresie działania na rynku podmiotów skupujących produkty rolne oraz przetwarzających produkty rolne. Pomoc unijna na lata 2023-2027 została **poszerzona o wsparcie sektorowe dla wszystkich istotnych sektorów rolnictwa UE.** Wsparcie sektorowe wynosi corocznie do wysokości 6% wartości produkcji sprzedanej. Przewidziane jest **dla Organizacji Producentów i Zrzeszeń OP** (którymi w krajach Zachodniej Europy są głównie spółdzielnie I i II stopnia zorganizowania rolników), **ale w okresie przejściowym do końca 2027 roku pomoc ta jest dostępna również dla spółdzielni oraz grup producentów** (w znaczeniu szerszym niż tylko grupy producentów rolnych) - podmioty te, w przypadku otrzymywania wsparcia, w 4 letnim okresie przejściowym - od rozpoczęcia zatwierdzonego programu operacyjnego, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2027 r. - są zobowiązane do uzyskania statusu uznanej organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów. Warunek ten został określony w Rozporządzeniu PEiR (UE) nr 2021/2115, w szczególności w Art. 66 - 68. **Wsparcie sektorowe to znaczące środki rozwojowe,** pozwalające realizować niezbędne zadania w zakresie utrzymania konkurencyjności, dostosowania do wymagań rynkowych oraz oczekiwań konsumentów, lub wynikające z potrzeby dostosowania działalności do wymogów ochrony środowiska i klimatu, pozyskiwania tańszej, czystej energii, itp. **Brak tego wsparcia pozbawia corocznej możliwości uzyskiwania znaczącej pomocy przez polskie podmioty działające w sektorach rolnych i przetwórstwie rolnym, w tym spółdzielnie. Osłabi to ich pozycję konkurencyjną oraz możliwości dostosowawcze do zmieniających się warunków rynkowych i prawnych, a także oddziaływać będzie negatywnie na dochody rolników.** Jest to szczególnie ważne biorąc pod uwagę dane Komisji Europejskiej o zmniejszeniu się liczby gospodarstw w UE w latach 2010-2020 z 12 mln gospodarstw do 9 mln gospodarstw. Ponadto skutkiem braku wsparcia sektorowego będzie duża nierównowaga konkurencyjna między podmiotami polskimi a podmiotami z krajów Europy Zachodniej. W krajach UE działa obecnie ponad 4000 uznanych OP i ich Zrzeszeń, z czego 90% tych podmiotów ma swoje siedziby w krajach Zachodnich UE – w sektorach kluczowych

dla danego kraju członkowskiego UE. W Polsce działa jedynie ok. 170 uznanych OP w sektorze owoców i warzyw. **Uznane OP i Zrzeszenia OP z krajów Zachodniej Europy to podmioty o znacznej sile gospodarczej, ciągle rosnącej.** Dobrze zorganizowani w uznanych OP i Zrzeszeniach OP oraz spółdzielniach (mających często status uznanej OP) rolnicy w tych krajach – od 60 do 100% rolników jest członkami spółdzielni – bardzo łatwo mogą skorzystać ze wsparcia sektorowego, celem zdobycia przewagi konkurencyjnej wobec polskich podmiotów zrzeszających rolników oraz przewagi wobec samych rolników. Można szacować, że coroczne zasilenie wsparciem w wysokości 5-6% wartości sprzedaży uznanej OP lub Zrzeszenia OP lub spółdzielni ubiegającej się o status uznanej OP da wymierne, narastające przewagi konkurencyjne na rynku UE. Biorąc pod uwagę, że zazwyczaj są to podmioty o znacznych obrotach, wsparcie sektorowe sięgać będzie często setki tysięcy czy mln euro rocznie na jeden podmiot. Trudno konkurować na równi z tak zasilanymi podmiotami, nie uzyskując tożsamego wsparcia. PEiR (UE) oraz KE rozszerzając w ramach WPR UE na lata 2023-2027 z realizacją do 2029 roku wsparcie sektorowe na wszystkie istotne sektory rolne w UE, dają wyraźny sygnał, że podmioty otrzymują warunki do znaczącego wsparcia. Należy podkreślić, że wiele z krajów Zachodnich UE przesunęło – w ramach elastyczności zapisanej w przepisach UE - środki z I filara (dopłaty bezpośrednie) na II filar (rozwój obszarów wiejskich, w tym wsparcie dla podmiotów skupujących i przetwarzających produkty rolne zrzeszających rolników, w szczególności spółdzielni) – co potwierdza mocno pro-rynkowy kierunek rozwoju tych krajów, budowania silnej pozycji konkurencyjnej, wypracowywania tzw. wartości dodanej (co jest znacznie efektywniejsze w ramach większego podmiotu w porównaniu z pojedynczym gospodarstwem) i dzielenie się nią z rolnikami. W PS WPR 2023-2027 dla Polski zastosowano odwrotne rozwiązanie tj. przesunięto 30% środków z II filara WPR do I filara na zwiększenie płatności bezpośrednich, co spowodowało wzrost roli płatności z I filara do prawie 70 procent całości wsparcia (kwota wsparcia w ramach krajowego PS WPR łącznie dla I i II filara wynosi 25,2 mld Euro). Dlatego też niezbędne jest uzupełnienie Planu Strategicznego WPR 2023-2027 dla Polski oraz dokumentów pochodnych jak Wytyczne podstawowe o wsparcie sektorowe na w/w rynkach rolnych, które są kluczowe dla rolnictwa polskiego. Biorąc pod uwagę niski stopień gospodarczego zorganizowania polskich rolników, wsparcie sektorowe w krajowym PS WPR 2023-2027 winno być określone na maksymalnym dopuszczalnym poziomie tj. 6% wartości produkcji sprzedanej.

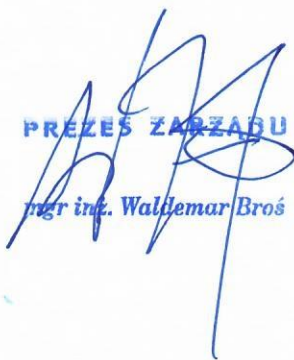
Jednocześnie należy podkreślić, że dla utrzymania przez rolników dochodowej działalności rolniczej i rozwoju polskiego rolnictwa **kluczowe jest upowszechnienie organizowania się rolników w organizacje producentów i ich zrzeszenia.** Spółdzielnie i GPR powinny uzyskiwać status uznanych OP. W przypadku GPR większość z nich ma małą liczbę członków (5-7 członków), zamiast likwidować się, taki status mogłaby uzyskać poprzez łączenie się grup zgodnie z art. 96 i dalsze Ustawy Prawo spółdzielcze celem wypełnienia minimalnej liczby członków OP (10 członków producentów) i działania na rynku w ramach uznanych OP o większej liczbie członków – a następnie złożenie wniosku o uznanie OP. Niestety tak się nie dzieje i znaczący wysiłek organizacyjny jest marnotrawiony. Można się zgodzić z obiegowym stwierdzeniem, że skłonność rolników do zrzeszania się jest niska, ale można też wywnioskować, że **wiedza rolników na temat szybko zachodzących zmian na rynkach rolnych, w szczególności planowanego wejścia na wyższy poziom zorganizowania rolników, wskazywanego przez Parlament Europejski i Radę (UE) oraz Komisję Europejską, już podjętych działań w tym kierunku przez kraje Zachodnie UE, jest znikoma.** PEiR (UE) oraz KE wskazują uznane OP i Zrzeszenia OP jako docelowe formy działania rolników na rynku, ukierunkowując znaczące wsparcie na te podmioty w ramach WPR UE 2023-2027 – co potwierdza w/w Rozporządzenie. Brak tej wiedzy wśród polskich rolników oraz brak wsparcia sektorowego w krajowym PS WPR, nie daje im podstaw do podjęcia odpowiednich decyzji w zakresie gospodarczego organizowania się.

Za przyjęciem powyższego wniosku przemawia jeszcze jeden ważny argument. Członkami uznanych OP mogą być osoby fizyczne lub prawne. Producenci rolni muszą stanowić co najmniej 80% liczby wszystkich członków uznanej OP. Daje to możliwość wykorzystania potencjału kadrowego oraz technicznego (budynków, magazynów, przechowalni, maszyn i urządzeń rolniczych, infrastruktury przetwórstwa rolnego, na uzgodnionych warunkach między OP a członkiem OP, przynoszących korzyści każdej ze stron, którymi dysponują spółdzielnie i inne podmioty na obszarach wiejskich, do wspólnej działalności w ramach OP (w zakresie 20% liczby członków, którzy nie muszą być rolnikami).

Rozwój uznanych OP i Zrzeszeń uznanych OP pozytywnie wpływałby na odbudowywanie się struktury gospodarczej na obszarach wiejskich, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wyrównywanie szans rozwoju i standardu życia na obszarach wiejskich w odniesieniu do miast. Jednocześnie przeciwdziałałby wyludnianiu się wsi.

Mamy nadzieję na pozytywną ocenę Pana Premiera przedłożonego wniosku dotyczącego wpisania do krajowego Planu Strategicznego WPR wsparcia sektorowego w kluczowych dla Polski sektorach rolnych. Jest to naszym zdaniem niezbędne dla uzyskania pozytywnych, trwałych efektów z wdrożenia PS WPR oraz faktycznego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Z wyrazami szacunku

PREZES ZARZĄDU
mgr inż. Waldemar Broś

PREZES ZARZĄDU
Krajowej Rady Spółdzielczej
dr inż. Mieczysław Grodzki